

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בבא בתרא כא-ב עניין: שבשתא דיואב

מהרש"א

ישב יואב וכל ישראל עד הברית כ"ז זכר באדום. יש לדקדק אם יואב הטעהו רבו כל ישראל שהיו עמו במאי טעו ועוד וכי לא ידע אחד מישראל מעשה שאלו שלא השאיר רק מיטב הלאו ונענש גם דוד אחרי זאת שהיה לו ממשלה בלדום והושיב בהם נליצים כאמור שם ולמה לא החרימם כמו שנלטווה שאלו מאיש ועד אשה וגו' משור ועד שה וגו' ונראה לפי ענינו שלא נלטוו בהקים להם מלך בעוה"ז אלא על הכרתת של עמלק כדלמרינן פרק כ"ג אבל על של אומות לדום לא נלטוו בעוה"ז עד ביאת המשיח כנ"י שנאמר ולא יהיה שריד לבית עשו ונאמר ועלו מושיעים וא"כ זאת המלחמה שהיה לו בלדום לא היה אלא מלחמת רשות ולכך לא חשו כל ישראל להרוג גם הנקבות אבל דוד שאל ליואב שהיה שר הבלא מאיזה טעם הקפיד הוא להרוג רק הזכרים והשיב תמחה את זכר עמלק כתיב ואם במלחמת מלואה בעמלק הקפיד קרא על הזכרים ק"ו לעשות כן במלחמת רשות בעוה"ז בלדום שלא להרוג רק הזכרים והשיב דוד אכן זכר קרינן ואין חילוק גם בעמלק בין זכר ובין נקבה וק"ל:

בן יהוידע

שם. א"ל לדידי זקר אקריינן. הקשה מהרש"א ז"ל, אם יואב הטעהו רבו, כל ישראל שהיו עמו במאי טעו, ע"ש. ונ"ל בס"ד, כי ישראל אשר עמו חשבו, דמאמר המלך והסנהדרין היה כך לאיזה סיבה ע"פ נבואה של נביא, שהיתה הוראת שעה באותו זמן, והם לא שאלו ששם מן יואב שר הבלא, כי מוחזק הוא אללס דלא עביד חדשות בלא רשות. ברם על יואב עלתו ראיתי שהעיר הגאון חיד"א ז"ל בדברים אחרים דף קי"א דאיתי תיקשי ליואב, וכי לא ראה מעשה שאלו הע"ה שלא השאיר רק הלאו ונענש, ותידין דהבר יואב שכעמלקים שהיו בזמן שאלו הע"ה, היו מכשפים, כמ"ש רז"ל, ועשו כשיסוף שידמו אנשים וגשים לבהמית שיחשבו שהם לאן ולא יהרגו, ומש"ה הקפידו עליו מן השמים, אך עיקר המלואה היא אינה אלא על הזכרים ככ"ד. ואחר המלואה מכבוד תורתו לא היה לריך להאי טעמא דכשפים, דאין התלה לקושיא זו, דהתם שאלו הע"ה נלטווה מפי שמואל הע"ה בדבר ה', שאלו והמתה מאיש ועד יונק משור ועד שה מגמל ועד חמור, ולכן נענש שהשאיר הלאו, דלא ליה הכיתה את עמלק בסתם כדו' סלך ויכה ע"פ המפורש בכתוב, אך יואב הושלח להכות את עמלק בסתם כפי המפורש בכתוב, ולכן כיון דקרא זקר עמלק, לא הכה אלא הזכרים:

סערת אליהו דף יב ע"ב

ומאד ישרו דברי אלופי ועמיתי הגאון אמיתי מ"ה חיים יצ"ו מולאוין תלמיד מובהק של אמו"ר הגאון הכ"מ ז"ל. דירוע מאמרם ז"ל (צ"צ כ"א) המענות שמעיה יואב בן צרויה כששלחו דוד להכרית את עמלק ולא הרג רק את הזכרים ולא הנקבות וכששאלו דוד הלא כתיב בתוה"ק תמחה את זכר בציר"ה ובסגו"ל שפירושו כל זכר אפי' נקבות והשיבו יואב שרבו למדו כל זכר בקמ"ץ א"כ אף שמפורש בתורה תמחה את זכר בציר"ה ובסגו"ל בכ"ז שגה יואב כי בס"ת לא נמצאו הנקודות ובקל לשגות. לכן אף שצוה השו"ת למשה לכתוב מחיית עמלק בס"ת לא די בזה. כי בס"ת יוכלו לטעות בנקוד החיבה "זכר עמלק". לכן צוה למשה לשום באוני יהושע בע"פ למסור לידו הנקודות שיקרא זכר בציר"ה ובסגו"ל לבל ישגה (א). וכן היה דרך קדמונינו לכתוב בקצרה ולגלות לתלמידיהם הרבה כי אחיו בדרכי התוה"ק אשר ספיר גזרתה. (ונגיטין דף נ"ח) איתא ת"ר